

Llesiant yng Nghymru 2022

**Trosolwg o'r hyn a ganfuwyd gennym
wrth ymateb i asesiadau llesiant drafft
Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus
(BGC)**

Comisiynydd
Cenedlaethau'r
Dyfodol
Cymru

Future
Generations
Commissioner
for Wales

Mehfin 2022

Beth wnaeth yr asesiadau llesiant drafft 2022

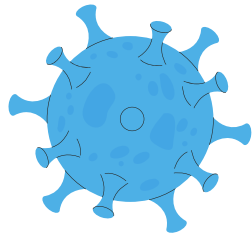
ddweud wrthym am sut wnaeth Byrddau

Gwasanaeth Cyhoeddus (BGC) ystyried pynciau a

themâu polisi ledled Cymru

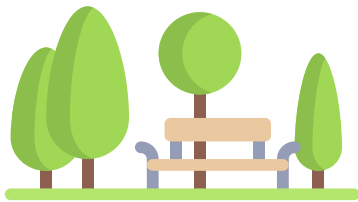
Polisi: Dangosodd BGC gryfderau mewn:

Cydnabod effaith y pandemig i waethygu anghydraddoldeb oedd eisoes yn bodoli yng Nghymru.

Dangos mwy o ddealltwriaeth o'r argyfwng hinsawdd a natur, gyda'r BGC yn cydnabod yr angen i gynyddu'u huchelgais.

Dangos cydnabyddiaeth gynyddol o bwysigrwydd llecynnau chwarae gwyrdd a glas o ran iechyd a llesiant pobl.

Gwneud cysylltiadau cliriach â thwf perthnasol a bargeinion dinesig ar draws ystod o feysydd fel ynni, yr economi a sgiliau.

Cynyddu'u dealltwriaeth a'u cwmpas o lesiant diwylliannol.

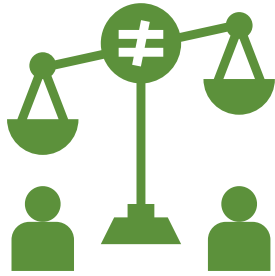

Gwella'u hystyriaeth o benderfynwyr iechyd ehangach.

Beth wnaeth yr asesiadau llesiant drafft 2022 ddweud wrthym am sut wnaeth Byrddau Gwasanaeth Cyhoeddus (BGC) ystyried pynciau a themâu polisi ledled Cymru

Polisi: erys heriau o ran sut mae BGCau yn ystyried:

Effaith hir dymor y pandemig a'r argyfwng costau byw ar gymunedau.

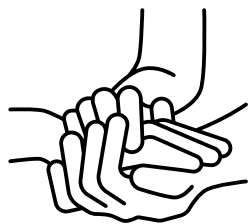
Y peryglon hinsawdd i'r dyfodol ar lefel leol ledled Cymru. Roedd y gwaith dadansoddi a wnaed yn hyn o beth yn gymysg.

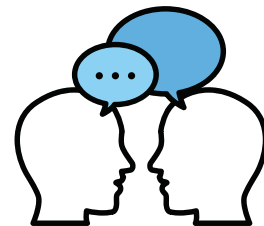
Dim ond hanner yr asesiadau wnaeth y cyswllt uniongyrchol rhwng tai, tlodi tanwydd, iechyd a datgarboneiddio.

Dim ond nifer fach o asesiadau ystyriodd mewn manylder ddyfodol gwaith a pha sgiliau y gallai Cymru fod eu hangen.

Gofidiau'n ymwneud â gofal di-dâl yng Nghymru, her sylweddol a waethygyd gan y pandemig.

Y tueddiadau mwy hirdymor yn ymwneud â'r iaith Gymraeg a beth allai hyn ei olygu i gymunedau lleol

Beth wnaeth yr asesiadau llesiant drafft 2022 ddweud wrthym am sut mae BGC wedi bod yn gweithio er mwyn gwella llesiant yn eu hardaloedd?

Proses: cryfderau a meysydd cynnydd BGC:

Wedi paratoi asesiadau manwl mewn adeg heb gynsail.

Defnydd gwell o wybodaeth am dueddiadau'r dyfodol a mwy o gynnwys ohono (yn gyffredinol).

Wedi archwilio pynciau mewn dull integredig ac wedi gwneud cysylltiadau ar draws pob un o'r pedwar dimensiwn llesiant.

Dangosodd rhai BGC enghreifftiau cadarn o gynnwys eu cymunedau.

Cydweithio, yn enwedig pan fydd dulliau rhanbarthol yn cael eu rhoi ar waith (e.e. Gwent, Gorllewin a Gogledd Cymru).

Ymgysylltiad beirniadol â data a dynnwyd o ystod eang o ffynonellau lleol, rhanbarthol a chenedlaethol.

Beth wnaeth yr asesiadau llesiant drafft 2022 ddweud wrthym am sut mae BGC wedi bod yn gweithio er mwyn gwella llesiant yn eu hardaloedd?

Proses: erys heriau o ran sut mae BGC yn dangos:

Cysylltiad â pholisiau cenedlaethol allweddol fel 'Polisi Cynllunio Cymru', 'Llwybr Newydd' a 'Mwy nag Ailgylchu'.

Myfyrion ar sut i adeiladu ar y cydweithio a'r mentrau a gododd yn ystod y pandemig (cyfyng oedd hyn).

Sut maen nhw'n gwreiddio ac yn cyflwyno i'r brif ffrwd ddull o feddwl mwy hirdymor i'r gwaith o gynllunio llesiant.

Sut maen nhw'n cynnwys 'lleisiau na chlywir mohonynt yn aml'

Adlewyrchiad gwell o'r amrywiaeth a geir ymysg pobl a chymunedau ledled Cymru.

Myfyrion ar yr hyn a ddysgwyd o'r asesiadau llesiant cyntaf yn 2017 (cyfyng oedd hyn ar y cyfan).

Cipolwg ar rai o'r heriau mae BGC wedi tynnu sylw atynt yn eu hasesiadau llesiant 2022.

Conwy a Sir Ddinbych

Mae tua 10% o bobl yn profi newyn.

Gogledd Cymru (arolwg)

17% o bobl yn cael eu nodi fel unig, 54% yn profi rhyw gymaint o deimladau o unigrwydd.

Ceredigion

31.2% o blant yn byw mewn tldi, cynnydd o'r 29.1% a welwyd yn 2014/15

Powys

Cynnydd arwyddocaol yn niferoedd y gofalwyr di-dâl o 25,275 i amcan-rif o 35,918 yn ystod y pandemig.

Sir Gaerfyrddin

141%o gynnydd i Wasanaeth Allgyrraedd Gofalwyr rhwng 2019-21.

Castell-nedd Port Talbot

Mae 66% o oedolion dros bwysau neu'n ordew.

Caerdydd

Y ddinas ail fwyaf anfforddiadwy o blith Dinasoedd Craidd y Du.

Bro Morgannwg

Cynnydd o 9.8% ymysg pobl 65+ dros y pum mlynedd ddiwethaf.